

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

2. In Angelis quoque locupletem esse dicendi materiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Spiritus
Sanctus
unum
Patri &
filiis.

Patri per omnia æqualem Deum: Ab utroque
deinde spiratur illa sempiterna amoris flam-
ma, cuius facibus quicquid est modo castissi-
ma dilectionis inardescit; Spiritus (inquam)
centrum Patri, & filij, Patri & filio. *Quod non:*
Num tu quoties de ijs cogitabis, cories in illo
te Polycriti lacum putabis ingredi, in quem
quo altius quis progreditur, eo magis ac magis
per singula momenta succrescentibus aquis
implicatur.

Vertes igitur te ad fabricam vniuersitatis, vide-
bis ab ea maiestate iacta terra fundamenta, li-
bratos colles, diffusas camporum immensita-
tes, prætexta instar elegantissimorum moni-
tium terris maria, tot infularum quasi ocellis,
& margaritis conuentia, ipsam spirabilem na-
turam terris intentam concipies, & qui suo
complexu cingit omnia summum ætherem, in
quo ratis, & in omni æternitate fixis legibus
voluntur purissimi stellarum cœtus, totam
deniq; hanc rerum à summo nomine locatam
homini supellecitem quoties spectabitis, toties
magnificentissimo rerum spectaculo persulsum
laudum materialium in silentij vertes argumen-
sum.

*An Angelis quoque locupletem esse dicendi
materiam.*

C A P V T . I I .

D.Dionys. **A**ngeli deinde magna illius mentis pu-
tissima quedam levitatem, de sempiter-
nali or-
dinibus a-
tot ordines diuisus exercitus, quantam non
git c. 6. de
dicam orationis, sed & admirationis mate-
riarcha-
riam suggerunt. Noli tales tibi fingeret, qua-
les forte apud Pictores, & Poetas læpe vidi.
D.Greg.
stii, pusiones formosulos, quibus vultus ad-
hom. 34.
mirabilis fulgor circumfusus, crines in certi-
Angelis ex
tem mollieret etiis auto obryzo flavescent
pictoribus.
descriptio. & lacte colli nitorem blandissimo fauonio-
rum spiritu ventilati percurrent. Quibus ale-
ex humeris emergunt geminae: in ecclesiæ tex-
trina concinnatae, florida viriditate, qualis in
paonibus esse solet, irradiantæ: aureo croceo,
punico, cœruleo depique colore, miti ad-
modum temperie variatae, tot referant spe-
stantibus pigmenta, quot in arcu cœlesti
cum voluptate miramur. Tunica deinde
byssina est quam subtilis denticulati operis.

limbus circumquaque exurens magna vestit
cuna dignitate.

Tales si Angelos cogitas, quales tibi com-
pictoribus ludens expelli, totam vim ignoras
Angelorum. Naturæ illis pura est, subtilis, &
therea, quam nulla corporis figura delineat,
nulla materiæ labes infundat, nullus corruptio-
nis nœuus aspergit, & ut summatum dicam, *Angelus*
nostræ pars melior animus est. Angelus nihil nihil pre-
est preter animum. At quis animus non ex eo ter an-
igne delibatus quo sidera volant, & sacri tor-
quentur axes, sed excitatissimæ mentis vigor
tantò expressius ad æternæ pulchritudinis ex-
emplar conformatus, quantò de eius fonte *Synesius*
propius respurgatur, & vberius. Hinc ille om-
nium ornamentorum insignis quidam decor, *Hymn. 1.*
& bonum immortalis affluentia, quam in *Secundo*
conditorem suum gratissimæ voluntatis in-
genuitate refundunt. Tu si de beatarum men-
tium incredibili celeritate cogitas, finge tibi *Op. 2.*
nauim per immensa patentia æquoris spatio *Angelorum*
remis, velisque concitatissimæ fluentem, fin-
getelorum è balistis emissas grandines, finge
reginam avium aquilam toto illo plumarum
remigio instructam contentissimo corporis ni-
si, acerimo cupiditatis ardore ruentem in
prædas, singa istas, qua à poetis memorantur
alas fulminum, & tuum quando liberum est
animum, & illam asimi pupillam mentem
fulgure velocius per disiunctissima quæque *Philo In-*
telligenzia, cuius beneficio res omnes, quas *1. vñxñs*
nos homuli ex luto, & argilla facti, tanto cum *2. vñxñ ka*
laborie addiscimus, & ægrè ratiocinando *3. dñ - 10*
colligimus, illi nullo negotio, nullo tempo-
ris interhallo sagacissime peruident, & impe- *4. op. 1. vñxñ*
ditos quoque difficultatum nodos explican- *Sal. muñ*
tissimè dissolunt: Quid de illa cognitione
matutina, qua modo res in Deo, tanquam illi
politisimi candoris speculo, vegeti coloris
flore viuidus accensas, modo in se iam remis-
tas, & quasi diluto vigore minus acres contem-
plantur: Quid de ipsis cognitionis felici
quadam constantia, cuius munere contingit,
ut eis noi minus ab hac intelligentia celare
liceat, quam plantis, aut animalibus ab actus
vitalis perpetuo quadam ministerio? si
quidem intellectio beatis mentibus pro vita
est: Iam si gratiam species, quibus ab ipsis or-
tus primordijs mirifice sunt nobilitati, cum re-

V U U U 3. r u m.

Gratia sum molitor. Deus erat in Angelis condens nam
Angelorum turam, & largiens gratiam, vasa myrtlea dices,
D. Aug. l. aut crystallina ab ipso vniuersitatis artifice co-
12. de cuius. parata, & omnibus artis encyclica lenocinijs,
Dei c. 9. in qua diuinitatis riui, tanta, & tam inusitata
donorum fragrantia depluerent. Denique si
Gloria gloriam considerabis, quæ gratiarum ampli-
Angelorum. tudinem est consequitur, tores in Deum videbis
amoris similitudine transfulos, atque absorptos,
Officium tum in hoc felicitatis domicilio fidos terrarum
Angelorum. administros, nostræ salutis propugnatores, de-
pulsores misericordiarum, auspices iustitiae, Du-
ces, altores, paedagogos, & ut summationem dicam, amore germanos, seruos obsequio, au-
toritate patres.

Incarnationis Christi ma-
iestas.

C A P T . III.

Verum enim uero cum multa sint in di-
ainis istius plenissima maiestatis, per-
sona tamen Christi Domini, una est totius
Christianæ doctrinæ caput, & omnium
argumentorum seminarium, a qua multiplici-
cum curricula sermonum explicitantur, & in
quam omnia longe, lateque ipsa reuoluuntur.
Num vero quoties *incarnatum* Deum di-
cimus, totes purissimi Angelorum ceterus ob-
Natura humana stupecent, totes horrore perfunduntur mot-
calamitas tales, totes contermiscent inferi? O profun-
dissimam coasiliorum caliginem! o mysteri-
orium maiestatem! iacebat humana natura
nationem, in eterni sequioris sordibus, turpis, laceris,
deformata, cruentis ipsis Daemonum pedibus
protrita, atque conculeata nullius timor nu-
minis, nulla inferorum suspicio, religiosus
sensus nullus. Erant omnes pietatis igniculi
in hominum mentibus restincti, & quasi in i-
psò somite praefocati: Vbique Daemonum si-
Thodore- mulachra, Daemonum arte, Daemonum tem-
rii in fer- plia, & quod dicere pethorresco, in ipsis excisis,
nde legibus arque fanestatis Dei altanibus, Daemonum ve-
habet multa de- xilla, trophaea, triumphales arcus fulgebant,
hoc teiro, Terrarum orbis luctuosissima facies partim
& defor- foedissimi lupanaris, in quod omnes omium
mi mundi libidinum sentinæ defluxerant, partim etiam
statu ante amphiteatri cuiusdam ex scelerum colluuite,
Christum, & humano cruore macerati, speciem prae-
rebat. Plena omnia stupris, crudelibus, inquindis omnia &
tissimis voluptatibus, immanitate belluarum, gna, qui
Quicquid avaritia in rapinis, luxuries in fla- aliud est
guris, quicquid in nocturnis bacchanalibus patet,
gula, quicquid in fastu supereratio, insanis ho- nisma-
noribus arrogantia potuerat, hoc totum effusa tenu-
derat. Scalæ pendebat iam celo gigantum cito sub
more admouebantur, ut beatorum excede latitudo
tentur domicilia, cum interim terti, recordes, testi-
& impii mortales impressa in proptiorum li- Aug. 26.
berum ceruices sic victimaria, mitellorum in- cito. De
fantium primo cruento, inferorum aras tespere-
gebant, & inter funestissimas epulas, nidorene-
que coetorum patuolorum, quos ipsi suo san-
guine genitos huius lucis visura priuarant, &
pulabantur.

Quid interea clementissimus patens Deus
non taculatur fulmina, non fimenti dilu-
vio terras obruit, non exquisita tormento-
rum genera ad conseleratorum supplicia
machinatur, sed hanc init viam, ab ipsis An-
gelorum mentibus, & cogitatione seculam,
ut humani corporis vestitus compagibus, pro-
pitius nimis, & salutaris fulgor ad latorem
hominum procurandam terris illabatur. E-
nimvero Dei præpotentis imago ab ipsis mun-
di cunabulis primis indita parentibus, sed
terra postea fuliginis infuscata maculis, pri-
stino nitori reddenda fuerat, quibus keto artis illecebris id factum oportuit? Deus se-
homini credo plenissimo diuinitatis fulgate
circumfusum repente obijcere debuerat: sed
luto, & tenebris oppresia hominum mentes
ne minimam quidem illius lucis scintillam,
nisi per transennam videre, ac susinere posse-
runt. Quid igitur summus ille rerum effe-
ctor, atque restaurator molitur? Quid com-
minicetur, aeres illos, & indomitos diuinitatis
radios lenissima veiu corporis nube re-
fringit, & in hac primi parentis argilla non
iam fugaces, & obsoletos sui colores impo-
nit, quibus finem etat et allatura, sed icip-
sum hoc luteo nosire mortalitatis ergastulo
circumclusum terris exhibet, & ut à summo
bono semper fugientem homulum semel al-
tequeretur, ipse hominem induit: In quomi-
vræces suo ingenio rages, & timidas illi-
cant, confectis è versicolore plumarum appa- Aug. 26.
erant tunica facilius venantur, & inclusi: Vt har-
ceri parentes, qui teneris infantilis matre-
nuper orbatis bubuli lactis candidum storem
propinant in vasculo, & ut maternorum barri-
vberum